

การจัดการสมบัติของชาติ

สุดจิต นิमितกุล

สมบัติของชาติมีมากมาย สามารถจำแนกออกเป็นมิติต่างๆ ได้หลายมิติ แต่อย่างไรก็ตามสมบัติของชาติที่เราพบเห็นอยู่ทุกวัน สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท ประเภทแรก เป็นสมบัติที่เกิดมา

ตามธรรมชาติ (Nature) และประการที่สอง สมบัติที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man Made) สำหรับสมบัติของชาติที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ได้แก่ ที่ดิน ภูเขา แหล่งน้ำ ป่าไม้ ส่วนสมบัติที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อาคาร บ้านเรือน วัดวาอาราม และสมบัติอื่นๆ ที่มนุษย์ได้ประดิษฐ์ขึ้น เป็นต้น

โดยปกติการดูแลสมบัติของชาติดังกล่าวจะมีหน่วยงานได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแล และการใช้รวมตลอดถึงการบำรุงรักษาด้วย เป็นต้นว่าเรื่องที่ดิน มีกรมที่ดินดูแลโดยทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการจดทะเบียน สำหรับที่สาธารณะก็มีกรมธนารักษ์ เป็นผู้ดูแลรักษา ส่วนภูเขาและป่าไม้ ก็มีกรมป่าไม้ดูแล ส่วนสมบัติของชาติที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยปกติเจ้าของจะเป็นผู้ดูแลไม่ว่าจะเป็นวัดวาอาราม สมบัติอื่นๆ ที่มนุษย์ประดิษฐ์เจ้าของหรือหน่วยราชการจะเป็นผู้ดูแล

เดิมประเทศไทยมีประชากรราว 18 ล้านคน แต่เดี๋ยวนี้ประชากรเพิ่มขึ้นมากมาย เพราะเรามีประชากรมากกว่า 65 ล้านคน จากการดูแลสมบัติของชาติทั้งสองเรื่องดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหามากมาย

ไม่สามารถจะดูแลได้อย่างทั่วถึง จึงก่อให้เกิดปัญหาในระดับพื้นที่และระดับชาติอยู่เสมอ เห็นว่าในอนาคตส่วนราชการที่มีหน้าที่ดูแลสมบัติของชาติคงจะไม่สามารถดูแลรักษาได้อย่างทั่วถึงและเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องมีทางออกทางใดทางหนึ่งไม่ว่าจะเป็นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือมอบหมายให้หน่วยงานในพื้นที่เข้าไปดูแลจัดการสมบัติของชาติดังกล่าว

โดยปกติระบอบการปกครองหลักของประเทศจะเป็นกรอบในการดูแลสมบัติของชาติและในการจัดการให้มีประสิทธิภาพซึ่งจากประสบการณ์ของอเมริกาและยุโรป ก็มีลักษณะและปกครองโดยระบบทุนนิยมซึ่งเน้นการตลาดและการแข่งขันเป็นเรื่องสำคัญ ฉะนั้นในการจัดการสมบัติของชาติจึงมีลักษณะที่เปิดกว้างและเน้นประสิทธิภาพเป็นเรื่องใหญ่ ส่วนในประเทศจีนซึ่งมีระบอบการปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ ซึ่งบทบาทของรัฐมีความสำคัญจากแนวทางทั้งสองระบบนี้ทำให้การจัดการดูแลสมบัติของชาติมีทิศทางที่แตกต่างกัน ซึ่งประเทศไทยควรใช้ดุลพินิจในการนำแนวทางมาปรับใช้ในการดูแลสมบัติของชาติให้เหมาะสม

ตัวอย่างของการจัดการสมบัติของชาติในยุโรปและอเมริกาได้เน้นให้ความสำคัญกับท้องถิ่นโดยเป็นผู้ดูแลรักษาการจัดการ ตลอดจนการบำรุงรักษาและเก็บผลประโยชน์โดยตรง ซึ่งให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพและการหารายได้ ฉะนั้นหากสมบัติของชาติประเภทใดไม่สามารถที่จะเลี้ยงตัวเองได้ก็จะต้องปิดตัวลงในที่สุด สำหรับประเทศจีนเน้นบทบาทของรัฐบาล ตลอดจนความเด็ดขาดโดยอ้างความมั่นคงของประเทศชาติดูเหมือนจะจัดการสมบัติของชาติได้มีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างการดูแลสมบัติของชาติในประเทศจีนที่ประสบความสำเร็จเป็นที่กล่าวขวัญของคนทั่วโลก ได้แก่ การจัดทำผังเมืองซึ่งมีความเด็ดขาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยปราศจากการต่อต้านใดๆ ซึ่งทั้งคนยุโรปและอเมริกันได้เดินทางไปดูงานการจัดทำผังเมือง และการตัดถนนหนทางของประเทศจีนอย่างสม่ำเสมอ

จีนได้ใช้ประสบการณ์ของตนเองประกอบกับมีระบอบการปกครองที่เด็ดขาดและมีประชากรจำนวนมาก ซึ่งเมื่อก่อนการที่มีคนจำนวนมาก ซึ่งประชากรกว่า 130 ล้านคน มองในมิติต่างๆ มักจะถูกมองว่าเป็นปัญหาและเป็นภาระต่อรัฐบาลในการจัดการ แต่ในทางตรงกันข้ามขณะนี้จีนได้ใช้ความได้เปรียบดังกล่าว ถือเป็นตลาดอย่างดีภายในประเทศ ฉะนั้นไม่ว่าจีนจะส่งเสริมให้คนในประเทศได้มีโอกาสเข้าชมสมบัติของชาติทั้งธรรมชาติและสิ่งทีมนุษย์จัดสร้างขึ้น ก็สามารถหารายได้ได้อย่างมากมายตัวอย่างที่เป็นที่เลื่องลือก็คือ การจัดสร้างเมืองจำลองหน้าต่างโลก (Window World City) ซึ่งใช้ทุนทั้งสิ้น 5,000 ล้านดอลลาร์ ซึ่งตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะต้องใช้เวลาประมาณ 5 ปี จึงจะสามารถเรียกทุนคืนได้ เมืองจำลองดังกล่าวอยู่ที่เสิ่นเจิ้น โดยจำลองเอกลักษณ์ของประเทศต่างๆ ทั่วโลก มาไว้ในสถานที่เดียว เช่น หอไอเฟล ของฝรั่งเศส หอนาฬิกาบิ๊กเบน ของอังกฤษ พีระมิด ของอียิปต์ และวัดพระแก้ว ของประเทศไทย เป็นต้น ปรากฏว่าคนจีนหลังไหลเข้าไปชมเมืองจำลองดังกล่าวอย่างล้นหลามโดยไม่ต้อง

อาศัยชาวต่างประเทศแต่ประการใด จนสามารถเรียกทุนคืนภายใน 3 ปีเท่านั้น นี่เป็นตัวอย่างหนึ่งของ เศรษฐกิจริเริ่ม (Creating Economy)

ในประเทศสิงคโปร์เป็นตัวอย่างของโลกที่ไม่มีทรัพยากรธรรมชาติใดๆ ทั้งนี้เพราะเป็นประเทศ เล็ก และประเทศใหม่ไม่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานนัก ฉะนั้นการพัฒนาประเทศต้องอาศัยสมบัติของ ชาติโดยมนุษย์สร้างขึ้นเท่านั้น ฉะนั้นสิงคโปร์จึงเป็นตัวอย่างของการสร้างชาติโดยคิดค้นประดิษฐ์ เช่น การถมทะเล การสร้างกระเช้า การสร้างหอคอย การจัดหาฟาร์โชนท์ ตลอดจนส่งเสริมการกีฬาทางน้ำ เป็นต้น

ในประเทศเกาหลีก็เช่นเดียวกันได้มีแนวความคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้หลัก เศรษฐกิจริเริ่มและการสร้างภาพยนตร์โดยอิงประวัติศาสตร์ในยุคต่างๆ ทำเป็นเรื่องราวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อสร้างตามจุดต่างๆ ของเมือง เช่น พระราชวัง ป้อมปราการและอาคารทาง ประวัติศาสตร์มากมาย ทั้งๆ ที่บริเวณนั้นถูกทำลายไปสิ้นโดยไม่เหลือซากแต่อย่างใด แต่ประเทศเกาหลี สามารถก่อสร้างขึ้นมาใหม่ในพื้นที่ต่างๆ และสามารถไปขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกได้เป็นจำนวนมาก เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ

การดูแลสมบัติของชาติไม่ว่าจะเป็นสมบัติประเภทใด หลักก็เพื่อให้สมบัตินั้นยังคงมีสภาพดี โดย การบำรุงรักษาและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพรวมตลอดในการจัดหารายได้เพื่อเลี้ยงตนเองได้ในที่สุด สำหรับประเทศไทยเรามีที่ดินเป็นจำนวนมากซึ่งนำมาใช้อย่างไม่คุ้มค่านัก เช่น ที่ของการรถไฟ เป็นต้น ยังไม่สามารถนำมาหาผลประโยชน์ได้อย่างแท้จริง รวมทั้งที่รกร้างว่างเปล่าเป็นจำนวนมากที่ยังถูก ละเลยไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์แต่อย่างใด

การจัดการดูแลสมบัติของชาติจากประสบการณ์ของประเทศต่างๆ ทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นยุโรป อเมริกา ประเทศจีน และประเทศเกาหลี โดยเฉพาะเรื่องการใช้ที่ดินประเทศต่างๆ เหล่านั้นได้ใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า เช่น ประเทศทั้งสองใช้พื้นที่ในการทำไร่ ทำนา เมื่อหมดฤดูก็ไปปลูกพืชไร่ และแม้แต่พื้นที่ข้างๆ ที่พักอาศัยก็ยังใช้ที่ดินมาทำนาและปลูกพืชอื่นๆ โดยไม่ทิ้งให้ที่ว่างไว้เปล่าๆ ประสบการณ์อันนี้สามารถนำมาปรับใช้ได้กับประเทศไทยอย่างกว้างขวาง

การจัดการสมบัติอย่างมีประสิทธิภาพอาจต้องอาศัยตัวบทกฎหมาย อาศัยนโยบายและการ บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เช่น ในประเทศญี่ปุ่นใช้เครื่องมือภาษีเป็นหลักในการบังคับให้เจ้าของ ที่ดินนำที่ดินของตนเองไปดำเนินการก่อให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจในทางใดทางหนึ่ง หากไม่ สามารถดำเนินการได้ก็จะถูกเก็บภาษีแพง และไม่สามารถรักษาที่ดินของตนเองต่อไปได้

สำหรับมาตรการอื่นในการจัดการสมบัติของชาติ คือ การสร้างเครือข่าย (Network) ของการดูแล สมบัติของชาติให้มีเครือข่ายอย่างกว้างขวางในทุกพื้นที่ การสร้างประชาสังคมที่เข้มแข็งเพื่อมาดูแล จัดการสมบัติของชาติซึ่งเป็นภาระเบื้องต้นของประชาคมนั้นๆ ประการสำคัญที่สุด คือ สร้างจิตสำนึก

ให้คนทุกหมู่เหล่ามีความเป็นเจ้าของของสมบัติของชาติโดยรักษาหวงแหนเป็นเหมือนสมบัติของตนเองซึ่งแนวความคิดแต่เดิมที่เห็นว่าเป็นของหลวงไม่เอาใจใส่ดูแลนั้นต้องเลิกไป

หนึ่งในอนาคตบทบาทที่สำคัญในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติจะตกเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะไม่มีใครรู้ปัญหาและสภาพข้อเท็จจริงเหมือนกับคนในท้องถิ่นอีกต่อไป

ปรากฏว่าเมื่อเร็วๆ นี้ มีข่าวว่าถนนที่เคยถูกถ่ายโอนไปให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลกว่า 60,000 กิโลเมตร ปรากฏว่าท้องถิ่นไม่สามารถดูแลและบำรุงรักษาได้ทำให้ประชาชนทั่วประเทศเดือดร้อนในการเดินทางมีการร้องเรียนต่อทางการให้ออนงานนี้คืน

แก่อนวยราชการต่อไป ซึ่งแนวความคิดนี้ไม่ถูกต้องตามหลักการ เพราะเรื่องสาธารณูปโภคเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นจะต้องจัดหาและบำรุงรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าท้องถิ่นใดไม่สามารถทำได้ ประชาชนก็ไม่ควรเลือกบุคคลเหล่านั้นมาดำรงตำแหน่งในท้องถิ่นต่อไป

สรุป การดูแลจัดการสมบัติของชาติเป็นสิ่งสำคัญจะต้องได้รับการทบทวนอย่างกว้างขวางโดยมีการจัดตั้งหน่วยงาน ทั้งท้องถิ่น และประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลอย่างบูรณาการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการการบำรุงรักษาและการจัดหาผลประโยชน์โดยให้สมบัตินั้นมีความมั่นคงถาวรตลอดไป

*****

